

La crisi i el benestar ▶ Les professionals

Pàgines 2 a 4 <<<

Expertes en contenció

Dues treballadores socials descriuen la seva intensa activitat i les dificultats per aplicar la dependència ≡ Qualifiquen de greuge comparatiu l'eliminació de la prestació retroactiva

FIDEL MASREAL
BARCELONA

Contenir és un dels verbs que elles conjuguen més. Contenir com a sinònim d'atendre, calmar, explicar i escoltar les peticions dels ciutadans que estan a l'espera de l'anelhada prestació per dependència. Montse Hernández, de 55 anys, i Laia Rubiralta, de 31, són les encarregades d'atendre els nous casos que arriben a l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès. Parlen amb orgull de la seva feina per la universalització de nous suports socials que representa la llei. I això que en elles recau directament l'agitada vida d'aquesta norma i els dubtes, les queixes i la impacient espera dels usuaris.

Feina triple

Una vida a la qual ara s'afegirà un nou repte, que consistirà a atendre el que elles anomenen *greuge comparatiu*: els nous beneficiaris que ja no cobraran l'ajuda amb retroactivitat. Tot això segur que ho aniran sentint en la seva intensa feina diària. «Fem fins a quatre i cinc visites diàries», explica la Montse. Visites o entrevistes a la seu de serveis socials per fer les avaluacions de nous casos. A tot això s'hi han d'afegir dues tasques més: els seguiments de les prestacions ja assignades, que són «un altre handicap» a la seva agenda,

JOSEP GARCIA

▶▶ Vocacionals ▶ Montse Hernández i Laia Rubiralta, a la seu dels serveis socials de Sant Cugat.

A PRIMERA LÍNIA

«Ens trobem entre la Generalitat i el ciutadà, i és a nosaltres a qui veu i a qui reclama l'usuari»

i després una cosa que els provoca grans maldecaps: la paperassa. «Perdem moltes hores amb tota la documentació, les trucades de telèfon i fent números...», es lamenta la Laia, que acumula uns 30 expedients al seu despatx, més els nous llistats que van arribant. «Mai acabem, mai podem estar del tot netes d'expedients pendents», afegeix la Montse.

La visita al ciutadà significa en-

trar en una intimitat desconeguda, conèixer la xarxa familiar, elaborar el que en el seu llenguatge es coneix com un «genograma» sobre qui viu en aquell domicili, les seves necessitats i els seus problemes. I a partir d'aquí, a elles els toca definir quins serveis necessita la persona dependent. «Preval el criteri professional, però intentes pactar amb la persona», descriu la Laia.

Tot això en un termini de tres

mesos, a vegades menys, perquè en ocasions l'usuari rep la notificació de la Generalitat abans de la visita de l'ajuntament. «Sí», responen a l'uníson la Montse i la Laia quan se'ls pregunta si aquesta carrera contra el temps els estressa. «Som al mig, entre la Generalitat i el ciutadà, i és a nosaltres a qui veu i a qui reclama l'usuari» quan hi ha incidències, endarreriments o dubtes sobre la llei.

Compensació emocional

«T'ha d'agradar molt la professió perquè es basa en les relacions humanes, en la vida de les persones, i això lògicament genera un desgast», descriu la Laia. «Jo he arribat a fer visites a persones dependents que ja estaven agonitzant», recorda la Montse. Però tot això també genera compensacions, com quan a la Laia li van regalar una capsa de bombons quan finalment una família va poder rebre l'ajuda econòmica. La Montse parla emocionada del cas d'una noia d'una mica més de 30 anys amb discapacitat física que li ha fet estimar l'òpera, la música que escolta sempre que la visita a casa seva. «Me l'explica amb un entusiasme envejable», assegura la Montse.

Elles més que ningú saben que l'aplicació de la llei s'està fent amb el mètode de l'assaig i l'error. Més d'un dia, la Montse s'emporta els seus dubtes fora del despatx per seguir repassant dades al tren, de camí cap a casa. La Laia la renya afectuosament i li diu que ha de desconnectar. Una cosa difícil quan al despatx t'esperen desenes d'expedients per revisar, visites per fer i trucades per contestar. Per això, *contenir* és un dels verbs que més conjuguen totes dues, però sempre amb un somriure amable als llavis. ≡

L'any europeu de lluita contra la pobresa s'està convertint, paradoxalment, en el que n'acabarà generant més. Els col·lectius més vulnerables de la societat, entre els quals s'inclouen la gent gran i les dones, són dos dels principals afectats per les mesures més controvertides del pla antidèficit del Govern espanyol.

Les mesures plantejades condemnem nous col·lectius a situacions de vulnerabilitat o exclusió. No es parla d'accions per reduir l'atur, es congelen pensions que no arriben al salari mínim interprofessional i la no retroactivitat de la llei de la dependència suposa la negació d'un dret ja reconegut. A més a més, la previsió de resoldre les sol·licituds de valoració del grau de la dependència en un màxim de sis mesos reflecteix una falta de realisme preocupant. Si ara mateix ja s'està demorant un any i les administracions locals ja estan saturades, ¿què passarà el 2011, quan s'ampliïn les prestacions a les persones amb dependència de grau 1?

La falta de previsió dels recursos necessaris, la mala planificació i els errors de càlcul pel que fa al vo-

Anàlisi

Teresa Crespo

PRESIDENTA D'ENTITATS CATALANES D'ACCIÓ SOCIAL (ECAS)

Malabarismes amb escassos recursos

La política social, que es deia tan prioritària, sembla oblidada. El necessari estalvi social es carrega sobre els més febles

lum de persones per atendre han provocat una desviació en les prestacions i un coll d'ampolla en els serveis socials que desvirtua completament l'encert del que va ser un gran avanç legislatiu. El Govern havia d'assumir la meitat del cost de les prestacions, però el gruix s'ha traslladat a les autonomies

sense contemplar els increments de pressupost que serien necessaris per aplicar-les adequadament.

En lloc de desplegar els serveis residencials previstos, les ajudes s'estan reconvertint, en gran mesura, en prestacions econòmiques per als familiars cuidadors, que són majoritàriament dones. Es calcula que el 70% de les tasques d'atenció i cura de les persones dependents se segueixen fent en el si de la família, cosa que equival a dir que no s'està aprofitant el potencial de la llei com a font de creació d'ocupació en un sector que requereix, fonamentalment, un gran volum de recursos humans.

Si la gestió d'aquesta llei recau en les administracions locals, en

aquest entorn resulta fonamental la participació del tercer sector social, que es defineix per estar al costat dels que més ho necessiten i per intentar fer realitat un discurs de col·laboració i treball en xarxa molt consensuat en la teoria, però molt difícil de portar a la pràctica. Les entitats d'acció social estem optimitzant, des de la proximitat, els escassos recursos disponibles, i potenciem la relació amb el sector públic per respondre millor a les necessitats emergents. Però no sempre tenim la seguretat de poder seguir en la nostra tasca; la retallada del Govern en polítiques de migració és un exemple de les regressions que la posen en risc. Fa 10 dies, mentre que a les Jornades d'Administració Local i Tercer Sector Social hi regnava una gran sintonia i la Generalitat de Catalunya reconeixia les entitats com un «soci estratègic», la reducció dràstica del finançament a les organitzacions que gestionen els programes de formació ocupacional i inserció sociolaboral de Treball feia saltar l'alarma.

En l'avanç de les mesures amb què la Generalitat traslladarà el pla antidèficit del Govern –i inclou un estalvi de 1.200 milions

d'euros per part de les autonomies i els ajuntaments–, el conseller Castells feia referència específica a la previsió d'ajustos en les ajudes i subvencions als centres i entitats que presten serveis públics. La reducció del dèficit a l'1,1% amb què el Govern ha de contribuir al pla de Rodríguez Zapatero per tranquil·litzar els mercats –a costa de fer pagar la crisi als ciutadans més desfavorits– és un mal auguri per als que lluitem per una societat més equitativa i amb oportunitats per a tothom.

La política social, que durant tant de temps s'ha dit que era prioritària, avui sembla oblidada. L'estalvi necessari es carrega a l'esquena dels més febles i no es dicta ni una sola mesura perquè la reducció del dèficit sigui assumida per aquells que tenen més diners. Celebrem que la Generalitat de Catalunya s'hagi compromès a lluitar contra el frau fiscal en els àmbits en què té plenes competències i que no suprimeixi l'ajuda a les famílies que tenen un fill, però ¿per què no es concreten mesures fiscals que gravin els grans beneficis empresarials o els grans patrimonis? ¿És a costa dels més desfavorits que s'ha d'estalviar? ≡